

د کندهار د انارو سړنۍ حاصلات ۱۷۸ زره او ۱۲۵ ټنو ته رسېږي

دواړن شمارة پخوانيږئ

۲۵ درصد افزایش
در حاصلات انجیر
ولایت هرات

۳

دارورگان
کرنه او
مالدارۍ

۳

لوگرکي
درومي بانجانو
محصولات په...

۵

تغییر
سیستم
تاک داری

۶

کارش ماهه‌ی برنامه‌ی دوم حمایت از اولویت ملی «SNaPP2»:
**کار ساخت ۳۱ شبکه‌ی آبیاری ۶۲ درصد
پیش رفته است**

برنامه‌ی دوم حمایت از اولویت ملی SNaPP2 وزارت
زراعت، آبیاری و مالدارۍ کار ساخت بیش از ۳۱ شبکه‌ی
آبیاری را شش ماه اخیر آغاز کرده است که بیش از ۶۲ درصد،
روند ساخت این شبکه‌ها، تکمیل شده است.

د کرنې وزارت په اداري غونډه کې د پروژو د چارو د پرمختګ ارزونه

د اقتصادي اغېزمنتيا په پار د کيفيت په ساتلو سره د پلي کېدونکو پروژو چارې دې گړندۍ شي.

ښاغلي دراني وويل، چې د پراختيايي بوديجې لگول د بزگرانو او له کرنيزو چوپړونو څخه د برخمن شويو کسانو پر ژوند بايد مطلوب اغېزې ولري.

د کرنې وزارت اداري غونډه د وزارت مرستيالانو، د مرکزي

ادارو رييسانو او د پروژو د رييسانو په شتون کې په لاره اچول شوې وه.

پروژې ددې غونډې مهمې خبرې وې. ښاغلي دراني ددې غونډې لارښوونکي ته سپارښتنه وکړه، چې د برخمن شويو کسانو پر ژوند

په نننۍ اداري غونډه کې، چې د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزير نصير احمد دراني په مشرۍ په لاره اچول شوې وه د روان کال او راتلونکې کال پروژې، د روان مالي کال د پروژو د پلي کېدو د پرمختګ لړۍ، او د پراختيايي بوديجې لگول وارزول شول. په خلاصه توګه، د ۱۳۹۸ يـم کال د پروژو د پرمختګ ارزونه،

د روان کال د پراختيايي بوديجې لگول، د ۱۳۹۹ يـم کال وړانديز شوې پروژې او نوي

کندهار کې د غوښينو چرګانو روزنې ۵۰ فارمونه جوړېږي

له دې برنامې څخه برخمن شوي کورنيو لپاره د چرګانو د روزنې په برخه کې روزنيز پروګرامونه هم په پام کې نيول شوي دي.

ددغو فارمونو د جوړولو موخه د بېوزلو کورنيو اقتصادي وده او ملاتړ او په کور دننه مېرمنو ته د کار زمينې برابرول او ترڅنګ يې له بهره د غوښينو چرګانو د وارداتو کچه ټيټول دي.

بايد وويل شي، چې افغانستان د چرګانو غوښې د توليد په برخه کې ځان بېلې ته نږدې شوې او ټاکل شوې ده، چې روان کال د چرګانو د غوښو د توليد ۷۰ فارمونه جوړ شي، چې تر ډېره د چرګانو د غوښو په برخه کې د افغانستان اړتيا پوره کوي او افغانستان په دې برخه کې پرځان بېلکېږي.

غوښينو چرګانو ۵۰ کورني فارمونه جوړ شي. ددغو فارمونو د جوړولو ترڅنګ له دې برنامې څخه پر برخمن شوي کورنيو دچرګانو باکيفيته خوراكي توکي، چرګانو ته د دانې او اوبو ورکولو لويښې او همداراز يوه اندازه درمل او واکسين هم وپېشل کېږي.

د کندهار د کرنې رياست زياته کړه، چې

د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت د ښوونې او مالدارۍ ملي برنامې «NHL» له خوا د کندهار ولايت په مرکز او ژېړۍ ولسوالۍ کې بېوزلو کورنيو لپاره د غوښينو چرګانو روزنې ۵۰ فارمونه جوړېږي، چې ددغو فارمونو د جوړولو په پار پر اړوندو کورنيو د فارمونو جوړولو اړونده توکو د وېش لړۍ پيل شو.

دغه فارمونه چې هر يوه يې د ۵۰۰ غوښينو چرګانو د روزنې وړتيا لري د کندهار ولايت په مرکز او ددې ولايت په ژېړۍ ولسوالۍ کې جوړېږي.

د کندهار د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ رياست وويل، چې ددغو فارمونو د جوړولو لړۍ د کندهار له مرکز څخه پيل شوې، چې په ترڅ کې به يې د

بیش از ۲۳ هزار هکتار جنگل جلغوزه و چهارمغز در نورستان احیای می‌شود

معین مالی و اداری وزارت زراعت هم‌چنین گفت که براساس این طرح، ۲۳۲ هزار هکتار جنگل دیگر در نورستان مورد حفاظت قرار می‌گیرد.

عبداله‌ادی رفیعی می‌گوید که اجرای آن پروژه برای هفت‌صد خانواده زمینه‌ی کار و درآمد پایدار مساعد می‌سازد.

احداث جنگلات زودرس برای تامین مواد سوختی و جلوگیری از قطع جنگلات و هم‌چنین ساخت سبزخانه‌ها و باغچه‌های خانگی، از دیگر برنامه‌های وزارت زراعت در ولایت نورستان برای تامین معیشت خانواده‌ها است.

پروژه‌ها و وعده‌های رییس‌جمهور، به نورستان رفته است، تاکید کرد که با اجرای این پروژه جدید میزان تولید جلغوزه و چهارمغز سالانه در نورستان به ۵۴ هزار متریک تن خواهد رسید.

عبداله‌ادی رفیعی معین مالی و اداری وزارت زراعت، در سفری به ولایت نورستان با جمعی از مقام‌های دولتی، اعلام کرده که براساس طرح این وزارت، ۲۳ هزار و ۱۹۰ هکتار جنگل جلغوزه و چهارمغز در این ولایت احیا می‌گردد.

آقای رفیعی می‌گوید براساس طرح وزارت برای احیا و حفاظت از جنگلات به ویژه جلغوز و چهار مغز، با هزینه ۴۷۰ میلیون افغانی طی نه سال آینده ۲۳ هزار و ۱۹۰ هکتار جنگل جلغوزه و چهارمغز در نورستان احیا می‌شود. معین مالی و اداری وزارت زراعت که با جمعی از مقام‌های دولتی به دستور رییس‌جمهور به منظور بررسی چالش‌ها، ارزیابی روند تطبیق

سه هزار و ۵۰۰ جریب زمین در بغلان آبیاری می‌شود

طریق برنامه تنظیم آب در مزرعه مربوط به وزارت زراعت، آبیاری و مالدارۍ در حال بازسازی است.

با بازسازی شبکه آبیاری جوی کلان، یک‌هزار و ۵۵۰ تن از باشندگان محل مستفید می‌شوند.

□

با بازسازی شبکه آبیاری «جوی کلان» در ولسوالی نهرین بغلان، سه هزار و پنج‌صد جریب زمین تحت آبیاری قرار می‌گیرد.

این شبکه‌ی آبیاری که چهار کیلومتر طول دارد، کار بازسازی آن جریان داد. این شبکه با هزینه ۲۲ میلیون افغانی از

کپ دهقان

تولید کافی متأثر از نبود پروسس معیاری

در روزهای اخیر، اکثر بازارهای کشور را مشاهده می‌کنید که پر از بادنجان رومی است. این یک مثال زنده و ارزنده از تولید فراوان و خوش‌کیفیت داخلی است. میزان و کیفیت خوب این تولید، به معنای این نیست که ما از ارزانی بهای آن خوش باشیم. ممکن است امروز در سر مزرعه‌های بادنجان رومی در جاهای مختلف افغانستان، یک سیر (هفت کیلو) رومی در بدل ۲۰ افغانی نیز فروخته شود. آیا هدف وزارت زراعت از آموزش‌دهی به دهقانان برای تولید بسیار و خوش‌کیفیت، همین است؟ مسلماً که نه! برای رفع نیاز اصلی، زنجیره‌ی ارزشی محصولات زراعتی ایجاب می‌کند سرمایه‌گذاران و متشبثان پا پیش بگذارند و روی ظرفیت‌های موجود سرمایه بگذارند، و درآمد و اشتغال‌زایی کنند.

همین امروز، چنان‌که گفتیم، هفت کیلو رومی ممکن است در سر مزرعه ۲۰ افغانی باشد و هم‌زمان همین اکنون یک قوطی رُب خارجی در بازار ۱۰۰ افغانی است، این واقعیت، دقیقاً چی چیزی را می‌تواند بازگو و اثبات کند؟ آیا سرمایه‌داری وجود ندارد که روی پروسس معیاری این محصول و ده‌ها تولید دیگر کار، درآمد و شغل‌آفرینی کند؟

سوگ‌مندانه علاقه‌مندی به سرمایه‌گذاری‌های پایدار، که «کم‌ریسک» هم می‌باشد، کم‌تر است. این حالت باعث شده است که دهقانان افغانستان در پایان هر فصل حیران بمانند که چی کشت کنند. امسال کسانی که رومی کشت کرده بودند، شاید سال آینده این کار را نکنند. اما اگر فابریکه‌ای برای تولید رُب می‌بود، نه رومی مثلاً ارزان می‌شد و نه بازار افغانستان کاملاً پر از رُب خارجی می‌بود و نه دهقان حیران و پشیمان.

وزارت زراعت، آبیاری و مالدارۍ بر اساس قوانین کشور و نیز امکاناتی که دارد، نمی‌تواند این نوع فابریکه‌ها را بسازد، اما می‌تواند در سرمایه‌گذاری متشبثان در بخش‌های رشد و پایدارسازی تولیدات زراعتی، آنان را یاری فراوان و کمک مالی کند و از این بیش‌تر نباید انتظار وجود داشته باشد.

در این بخش، وزارت زراعت فی‌صدی سب‌سایدی زیادی به سرمایه‌گذاران می‌دهد. سرمایه‌گذاری روی نیازهای پایدار، باعث می‌شود که تولید به مرحله‌ی پایدار برسد و دهقانان دل‌جمع به کشت‌وکارشان برسند. این وضعیت باعث پایداری درآمد سرمایه‌گذاری، پایداری شغل‌ها و در نهایت وقتی گسترده شود، باعث پایداری اقتصاد ملی می‌شود.

با توجه به حاصلات زراعتی فراوان و پر بودن بازار از محصولات خارجی‌ای که سرمایه‌گذاران ما توانایی ارایه‌ی بدیل آن را دارند، فقط می‌توان گفت که ما تبلیغ و نمی‌خواهیم با ارایه‌ی بدیل‌ها باعث رشد خودمتن و آینده‌ی کشوری شویم که فرزندان ما، نزدیکان ما و در کل هموطنان ما و در نهایت نسل‌های بعدی آنان در آن زنده‌گی می‌کنند.

چرخه‌ی حرکت و رشد اقتصاد زراعتی، تنها با حمایت‌های حکومت از دهقانان و متشبثان سریع‌تر نمی‌شود. واقعیت امر این است که این حرکت، بسته‌گی به تلاش همه‌گانی از تولیدکننده تا پروسس‌گر و از فروش/فروشنده تا مصرف‌کننده دارد.

پروسس معیاری در همین بخش کوچک هم می‌تواند میلیون‌ها دالر به اقتصاد افغانستان تأثیر مثبت بگذارد و باعث گردش این مقدار پول در داخل افغانستان شود.

به ۲۵۰ زراعت پیشه در بادغیس کیت‌های زراعتی توزیع شد

ریاست زراعت، آبیاری و مالدارۍ ولایت بادغیس، به همکاری موسسه «CHA»، به ۲۵۰ نفر از دهقانان و زنان زراعت‌پیشه کیت‌های زراعتی توزیع کرد.

هریک از این کیت‌ها که شامل ۹ قلم وسیله زراعتی است، به دهقانان و زنان زراعت‌پیشه شامل در مکاتب ساحوی توزیع شده است. ۱۲۵ نفر از دریافت‌کنندگان این کیت‌های زراعتی زنان زراعت‌پیشه هستند.

د کندهار د انارو سرني حاصلات

۱۷۸ زره او ۱۲۵ ټنو ته رسيږي

جمعه گل اشرفی

د هوايي دهليزونو له لارې نړيوالو مارکېټونو ته هم لار پيدا کړي.

انار؛ هغه مېوه ده چې له خوړلو پرته يې ان په ليدلو د انسان زړه تازه کېږي او د خوښۍ احساس ورکوي. انار د زړه ناروغيو، لوړ فشار، التهاب او ځينو سرطانونو، په تېره بيا د پروسټات سرطان لپاره تر ټولو ښه نسخه ده. انار د فيبر اصلي سرچينه گڼل کېږي او په زياته اندازه وېټامين اي، سي، اي، اوسپنه او انټي اکسيډان لري.

د کندهار د کرنې رييس سيدحفيظ الله سيدي وايي، چې د کرنې رياست په هلوځلو او پريمانه وربښتونه سرکال په دې ولايت کې د نارو بڼونو حاصلات دوه چنده کړي دي د دوی په خبره په ۱۳۹۷ یم کال کې ددې ولايت د انارو ټوليز توليد ۸۰ زره او ۵۸۰ ټنه وه خو سرکال دا شمېره ۱۷۸ زره او ۱۲۵ ټنو ته پورته شوې، چې د تېر کال په پرتله دوه چنده شوې ده.

بڼونو په پالنه او کار و بار بوخت دي. د روان کال په ترڅ کې د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت په کندهار کې د انارو ډېر شمېر بڼونه جوړ کړي دي. د بڼوالو روزنه، د گياوو د ناروغيو کنټرول، د درملو تجويز او د بڼوالو حاصلاتو ته بازار موندنه نور هغه کړنې دي، چې سرکال د کرنې وزارت له خوا په دې ولايت کې ترسره شوې.

په کندهار کې بېلابېلې مېوې شتون لري. د کندهار انار نړيوال شهرت لري. د کرنې وزارت هلې ځلې او د خلکو لېوالتيا ددې لامل شوې، چې کندهار په دې برخه کې د پام وړ پرمختگ وکړي. د کندهار انار د کورنيو بازارونو ترڅنگ يو شمېر گاونډيو هېوادنو او په دې وروستيو کې

محصولاتو د بازارموندنې په پار د نورو هلوځلو ترڅنگ بڼوالو ته د پروسس او بسته بندي په هکله روزنيزې برنامې په لاره اچولي دي ترڅو د دوي محصولات نړيوالو بازارونو ته لار پيدا کړي.

په وروستيو کلونو کې د کرنې وزارت او د کندهار د خلکو په هلو ځلو ددې ولايت په څه باندې نهه زره او ۵۰۰ هکتاره ځمکه کې د انارو بڼونه جوړ شوي دي. د ارغستان او ارغنداب ولسوالۍ د کندهار تر ټولو ډېر انار توليدوي.

د کندهار د کرنې رييس په خبره د کندهار په کورنيو بازارونو کې يو من انار په څه باندې ۳۰۰ افغانيو پلورل کېږي. د مگرۍ په دې ولايت کې څه باندې ۱۰ زره بڼوال د انارو د

د کندهار د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ رياست وايي، چې ددې ولايت د انارو سرني حاصلات د کميت او کيفيت له پلوه ښه او ډېر شوي دي. ياد رياست وايي، چې ددې ولايت په نهه زره او ۵۰۰ هکتاره ځمکه کې د انارو بڼونه جوړ شوي دي، چې په يو جريبه کې يې ۱۲۵ ونې اېښودل شوي دي. د دغو چارواکو په خبره ددې ولايت د انارو د ونو شمېر پنځه ميليونه او ۹۳۷ زره او ۵۰۰ ته رسيږي، چې د هرې ونې حاصل يې کابو ۳۰ کيلو گرامه ده.

د کندهار د کرنې رييس سيدحفيظ الله سيدي وايي، چې د کرنې رياست په هلوځلو او پريمانه وربښتونه سرکال په دې ولايت کې د انارو بڼونو حاصلات دوه چنده کړي دي د دوي په خبره په ۱۳۹۷ یم کال کې ددې ولايت د انارو ټوليز توليد ۸۰ زره او ۵۸۰ ټنه وه خو سرکال دا شمېره ۱۷۸ زره او ۱۲۵ ټنو ته پورته شوې، چې د تېر کال په پرتله دوه چنده شوې ده.

د کندهار بڼوال د خپلو بڼونو د انارو له حاصلاتو خوښ دي، خو د مناسب بازار له نشتون سر ټکوي. دوی وايي که چېرې د انارو د بازار موندنې په برخه کې له دوی سره مرستې او همکارۍ ووشي نو د دوی عواید به څو چنده زيات شي.

په ورته وخت کې د کندهار د کرنې رياست وايي، چې دوی د بڼوالو او بزگرانو عوایدو زياتولو په پار تل هلې ځلې کوي او داسې لارې چارې لټوي، چې ورسره د بڼوالو محصولاتو پلور ته لار هواره شي. د چارواکو په خبره د بڼوالو د

۲۵ درصد افزايش

گيتی محسنی

در حاصلات انجير ولايت هرات

شرکت‌های خصوصی در بخش پروسس و صادرات انجیر در ولایت هرات موجود اند که می‌توان از شرکت برادران غلامی، شرکت زراعتی زیارت‌جاء و شرکت ممتاز اکرمی یاد کرد که شرکت‌های یادشده انجیر خشک شده را به بعضی از کشورهای دیگر از جمله به هندوستان و امارات متحده عربی صادر می‌کنند.

در طی سال ۱۳۹۷ (اوایل سال مالی ۱۳۹۸) ریاست زراعت هرات به همکاری مالی پروژه SARD-FAO به ساحه ۵۵ جریب باغ انجیر را در سطح ولسوالی غوریان این ولایت ساخته است و هم‌چنان در جریان سال گذشته حدوداً اضافه‌تر از ۸۰ جریب باغ انجیر در سطح ولسوالی‌های مختلف این ولایت از طریق سکتور خصوصی و باغداران علاقه‌مند به انجیر احداث گردیده است که این رقم افزایش ۶-۸ درصدی ساحه باغ انجیر را در سطح این ولایت نشان می‌دهد.

همه ساله ریاست زراعت، آبیاری و مالدارۍ ولایت هرات به منظور انکشاف صنعت انجیر و حمایت از تولیدکننده‌گان این میوه، اقدامات اساسی را عملی می‌نماید که می‌توان از ایجاد باغ‌ها و مراکز پروسس و بسته‌بندی در جریان سال گذشته و سال جاری و هم‌چنان تدویر برنامه‌های آموزشی برای باغداران این بخش نام برد.

مسوولان ریاست زراعت، آبیاری و مالدارۍ ولایت هرات می‌گویند که قرار است در سال جاری یک انجمن زراعتی اختصاصی انجیرکاران در سطح ولسوالی زنده‌جان این ولایت بنیان‌گذاری شود و تمامی مواد و امکانات مورد نیاز آنان را فراهم کند.

محصول آن در حدود ۴۰ فی‌صد به صورت تازه‌وارد بازارهای داخلی هرات و مقداری هم به ولایات هم‌جوار هرات چون بادغیس، فراه و غور صادر می‌شود و اندکی هم به صورت تازه به ولایت کابل نیز صادر می‌گردد، متباقی ۶۰ درصد تولید باقی‌مانده انجیر به گونه‌های مختلف پروسس می‌شود که از جمله شیوه‌های پروسس انجیر می‌توان انجیر خشک، مربای انجیر و سرکه‌ی انجیر را نام برد، محصول پروسس شده انجیر اکثراً در بازارهای داخلی مصرف می‌شود و به پیمانه‌ی کم به ولایت قندهار و از آن‌جا به خارج کشور صادر می‌شود. آقای احمدی می‌افزاید که تعداد محدود

مسوولان ریاست زراعت هرات می‌گویند که مجموع ساحه کشت این نبات طی سال ۱۳۹۸ در ولایت هرات بالغ بر ۳۳۰ هکتار زمین است که تولید آن مجموعاً به شش هزار و ۲۰۰ تن می‌رسد، به اساس آمار ارائه شده اضافه‌تر از ۸۰۰ باغدار به صورت مستقیم مصروف تولید این محصول‌اند و از

ریاست زراعت، آبیاری و مالدارۍ هرات، از افزایش ۲۵ درصدی حاصلات انجیر در سال روان نسبت به سال گذشته خبر می‌دهد. بشیراحمد احمدی آمر زراعتی ولایت هرات هم‌چنان می‌گوید که انجیر به عنوان یک محصول با ارزش نقش اساسی در اقتصاد باغداران ولایت هرات دارد. به گفته‌ی او، انجیر به صورت عموم به شکل تازه، خشک و پروسس شده مورد استفاده قرار می‌گیرد که قیمت هر کیلوی تازه‌ی آن در بازارهای هرات بین ۵۰-۸۰ افغانی است و زیاده‌تر باغ‌های تحت کشت این نبات در ولسوالی‌های زنده‌جان، انجیل، غوریان و گذره این ولایت واقع است.

به گفته‌ی آقای احمدی انجیر ولسوالی زنده‌جان این ولایت از شهرت ویژه‌ای برخوردار است. انجیر این ولسوالی به نام انجیر سیاه و زرد مشهور است که نوع سیاه آن کیفیت بهتر و بازار خوبی دارد.

مسوولان ریاست زراعت، آبیاری و مالدارۍ ولایت هرات

می‌گویند که قرار است در سال جاری یک انجمن زراعتی

اختصاصی انجیرکاران در سطح ولسوالی زنده‌جان این ولایت

بنیان‌گذاری شود و تمامی مواد و امکانات مورد نیاز آنان را

فراهم کند.

کاهش قیمت زعفران فرصت یا چالش؟

محمد هاشم اسلمی

اگر چه زعفران افغانستان در مدت کوتاهی توانسته از نظر کمیت و کیفیت رشد چشم‌گیری را داشته و توجه جهانیان را به خود جلب نماید اما کاهش قیمت زعفران و حضور کم‌رنگ زعفران افغانستان در بازارهای بین‌المللی خصوصاً کشورهای اروپایی طی دو سال اخیر چالش جدیدی است که سعی شده در این مقاله به بحث گرفته شود.

سطح زیر کشت زعفران در افغانستان که تا سال ۲۰۰۴ حدود ۱۶ هکتار بود، امروزه به حدود بیش‌تر از ۶۰۰۰ هکتار افزایش یافته است، هم‌زمان با رشد تولید، مقایسه قیمت زعفران نیز طی ۱۶ سال گذشته در جهان نشان می‌دهد که سیر صعودی داشته، به طوری که در سال ۲۰۰۰ که میزان تولید آن ۱۹۰ متریکن تن بود، قیمت عمده‌فروشی هر کیلو زعفران ۲۰۰ دالر امریکایی بوده است. در حالی که در سال ۲۰۱۸ با افزایش تولید به حدود ۴۳۰ متریکن تن، اوسط ارزش هر کیلو به ۱۲۰۰-۱۴۰۰ دالر افزایش یافته است.

اما در سال جاری علی‌رغم این که اوسط قیمت عمده‌فروشی زعفران در بازار جهانی حدود ۱۲۰۰-۱۴۰۰ دالر فی کیلو و قیمت خرده‌فروشی (پنج تا ۴۰ دالر فی گرام) گزارش شده است، متأسفانه قیمت فروش

زعفران افغانستان در بازار داخلی به طور تا مرز ۵۰۰۰-۶۰۰۰ افغانی و در بازارهای جهانی ۹۰۰-۹۵۰ دالر کاهش یافته است، چرا؟

صنعت زعفران متشکل از سه بخش است:

۱. تولید
۲. پروسس
۳. بازاریابی

۱- تولید

اگر چه حد اکثر تولید زعفران هر هکتار در سال ۲۰۰۶ در ولسوالی پشتون‌زرغون ولایت هرات توسط یک دهقان حدود ۳۰ کیلو گرام ثبت شده ولی اوسط تولید زعفران در همان زمان حدود پنج کیلو در هکتار گزارش شده که متأسفانه طی سال‌های اخیر به دلیل تمرکز و توجه دهقانان بر خرید و فروش پیاز زعفران به جای تار زعفران اوسط تولید به حدود ۲۶ کیلو کاهش یافته است. یکی از علل آن این است که دهقانان به جای توجه به تولید زعفران مشغول خریدوفروش پیاز زعفران شده‌اند و پیازهای زعفران را که باید حد اقل چهار تا پنج سال در زمین بماند، حتی در سال دوم از زمین کشیده و به فروش می‌رسانند که این موضوع تاثیر منفی بر عمل‌کرد مزارع زعفران داشته که علاوه بر کاهش تولید زعفران در واحد سطح باعث کاهش کیفیت زعفران نیز گردیده است.

۲- پروسس و بسته‌بندی

متأسفانه پروسس زعفران، چه از نظر تسهیلات و زیرساخت‌ها و چه از نظر

دانش و تخصص و تجربه در مقایسه با کشورهای رقیب به دلیل عدم سرمایه‌گذاری لازم توسط سکتور خصوصی از رشد قناعت‌بخش برخوردار نبوده است. به این دلیل با آن که از آغاز تولید زعفران در افغانستان و حتا تا دو سال قبل، علاقه‌مندی به خرید زعفران افغانستان در سطح جهانی در مقایسه با تولیدات کشورهای دیگر بیش‌تر بود، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد

کشور	واحد	سال	
		۲۰۱۴	۲۰۱۵
هند	کیلو گرام	۱۱۸۷	۶۰۰۵
اناراد متحده عربی		۱۸۶	۱۸۹
چین		۱۵	۹
سپانیا		۲۲۰	۳
هندستان سعودی		۱۰۰	۳۰۴۲
ترکیه		-	۸۵
ایران		-	۵
کویت		-	۱۶
قطر		-	۴
ایالات متحده آمریکا		۶۸	۱۷
سویس		-	۱
اندونیا		-	۹
لبنان		-	۱
کویت		-	۶
مالزی		-	۲
تایلند		-	۱۰
چین		-	۴
پاکستان		-	۱
ایران		۲۸۰	-
ایالات متحده		۲۰	-
ایران		۱	-
ایران		۴۰	-

که به دلیل بی‌توجهی پروسس‌کنندگان زعفران در امر پروسس و بسته‌بندی و عدم سرمایه‌گذاری هدف‌مند روی انکشاف بازار زعفران افغانستان این علاقه‌مندی کاهش یافته که مقایسه جدول صادرات زعفران افغانستان نیز این ادعا را تأیید می‌کند.

طوری که در جدول فوق مشاهده میشود صادرات زعفران افغانستان در سال ۱۳۹۷ نسبت به ۱۳۹۴ به کشورهای پیش‌رفته کاهش یافته و به کشورهای مانند هندوستان که در مقایسه با کشورهای اروپایی دارای استانداردهای پایین‌تر و قیمت ارزان‌تر می‌باشد افزایش پیدا کرده است.

۳- بازاریابی

متأسفانه در بخش بازاریابی نه تنها سرمایه‌گذاری لازم نشده است بلکه توجه کافی نیز صورت نگرفته است. حتا تدوین و تصویب استراتژی ملی صادرات که یکی از سکتورهای آن زعفران است، نیز توانسته است تا کنون عملاً به انکشاف بازار زعفران افغانستان مؤثر واقع شود. کمک جامعه جهانی از طریق مؤسسات نیز در بخش بازاریابی مؤثر نبوده و در مجموع خلاصه شده در تهیه ظروف غیر معیاری و بسته‌بندی به شکل ابتدایی بدون در نظر داشت سلیقه و علاقه خریداران و زمینه‌سازی اشتراک صادرکنندگان زعفران در نمایشگاه‌های کشورهای منطقه که متأسفانه دست‌آورد عملی چندانی به همراه نداشته است. از طرفی هم هنوز زعفران افغانستان با برندهای افغانی به دست مصرف‌کنندگان خارجی نمی‌رسد و معمولاً صادرکنندگان افغان، زعفران را به شکل عمده به قیمت ارزان به کمپنی‌های خارجی می‌فروشند و شرکت‌های خریدار زعفران ما را با برند شرکت و نام کشور خود در بسته‌های کوچک به قیمت بین پنج تا ۴۰ دالر در هر گرام به دست مصرف‌کننده می‌رسانند.

برای عبور از این چالش‌ها وزارت زراعت چه اقدامات را انجام داده یا روی دست دارد؟ - سرمایه‌گذاری جهت افزایش تولیدکنندگی و کیفیت زعفران تولیدی،

- ممنوعیت واردات زعفران،
- بلند بردن ظرفیت تخصصی شرکت‌ها،
- تمرکز بر تولید زعفران به جای پیاز،
- شناسایی بازارهای هدف،
- تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص،
- ایجاد بارکد و GI برای زعفران افغانستان،
- انجام تحقیقات هدف‌مند و کاربردی با توجه به نیاز دهقانان،
- تبلیغات،
- برندسازی،
- تلاش برای شمولیت تدریس زعفران در پوهنتون‌ها،
- نظارت و کنترل بیش‌تر کیفیت بر زعفران صادراتی،
- تلاش برای جلب توجه بیش‌تر اشنه‌های تجارتي سفارت‌خانه‌ها در جهت معرفی زعفران افغانستان،
- ایجاد تأسیسات زیربنایی صنعتی و تخنیکی،
- ایجاد مراکز معیاری پروسس و بسته‌بندی،
- Accreditation یا اعتباردهی لابراتوارهای کنترل کیفیت زعفران افغانستان جهت صدور سرتفکیک‌های معتبر در سطح بین‌المللی،
- ایجاد تسهیلات برای صادرکنندگان زعفران جهت دریافت سرتفکیک‌های تضمین کیفیت،
- کمک به دهقانان جهت دسترسی به تکنولوژی‌های جدید در زمینه تولید، پروسس و بسته‌بندی زعفران،
- برگزاری نمایشگاه‌ها و جشنواره‌ها،
- فراهم نمودن زمینه ملاقات‌های تبادل تجربه و آموزشی میان متخصصان وزارت زراعت و کشورهای تولیدکننده زعفران
- و ارتقای دانش مسلکی دست‌اندرکاران صنعت زعفران با استفاده از متخصصان بین‌المللی.

نتیجه‌گیری

با توجه به آن‌چه ذکر شد در بخش تولید، دهقانان باید تلاش کنند تا به کمک و راهنمایی وزارت زراعت با افزایش تولید فی واحد سطح مصارف تولید را کاهش بدهند و کمیت و کیفیت زعفران مزارع‌شان را افزایش دهند. در بخش پروسس شرکت‌های صادرکننده متعهد گردند تا با سرمایه‌گذاری جهت ایجاد تأسیسات زیربنایی و افزایش ظرفیت تخنیکی توان رقابتی‌شان را افزایش دهند و در بخش بازاریابی وزارت تجارت و ارگان‌های مسوول جهت حمایت از سکتور خصوصی ضمن تعریف و تعیین بازارهای هدف، زمینه‌ی حضور قدرتمند محصولات زراعتی افغانستان را در بازارهای جهانی فراهم سازند.

هم‌زمان با رشد تولید،

مقایسه قیمت زعفران نیز

طی ۱۶ سال گذشته در

جهان نشان می‌دهد که سیر

صعودی داشته، به طوری

که در سال ۲۰۰۰ که میزان

تولید آن ۱۹۰ متریکن تن

بود، قیمت عمده‌فروشی

هر کیلو زعفران ۲۰۰ دالر

امریکایی بوده است. در

حالی که در سال ۲۰۱۸

با افزایش تولید به حدود

۴۳۰ متریکن تن، اوسط

ارزش هر کیلو به ۱۲۰۰-

۱۴۰۰ دالر افزایش

یافته است.

گیتی محسنی

د اروورگان کرنه او مالدارۍ

ارورگان، چې د روزگان یا اوروزگان په ویونو هم نومول شوي او یاد شوي، د افغانستان له ۳۴ ولایتونو څخه یو ولایت دی، چې په مرکزي افغانستان کې پروت دي. ارورگان، د کندهار، غزني، دایکندي، زابل او هلمند ولایتونو ترمنځ پروت دي، چې د افغانستان یو مرکزي ولایت گڼل کېږي، خو ځینې یې په سوېل کې هم شمېري.

په سوېل کې یې زابل او کندهار موقعیت لري، هلمند یې په سوېل لوېدیځ کې، دایکندي یې په شمال او غزني یې په ختیځ کې موقعیت لري. دهرارو، چوره، گیزاب چارچینو، سراب، چنارتو او خاص ارورگان یې ولسوالۍ او ترینکوټ یې مرکز دي. ارورگان تر دوولس نیم زره کیلومتر مربع زیات مساحت لري. ددې ولایت ۷۲ سلنه سیمه وړو او لویو غرونو نیولې او ۲۱ سلنه نور یې هوارې ځمکې تشکیلوي.

په ارورگان کې ۹۱ زره او ۹۰۶ هکتاره کرنیزې ځمکې شتون لري، چې له دې ډلې ۴۹ زره او ۵۶ هکتاره یې اوبیزې او پاتې نور یې للمي ځمکې دي. ددې ترڅنګ په دې ولایت کې د بادامو، شکرپاره، منو، انارو، او نورو مېوو بڼونه هم شتون لري.

بڼوالۍ

ددې لپاره چې ارورگان یو غرنی ولایت دی نو په دې ولایت کې د بادامو یوشمېر بڼونه شتون لري. ددې ولایت د بادامو بڼونه ۱۱ زره او ۶۶۴ هکتارو ته رسیږي، چې کلنۍ تولید یې ۵۷ زره او ۷۳۶ متریک ټنه ده، ددې ترڅنګ د شکرپارې څلور زره او ۸۶۰ هکتاره بڼونه د کال ۲۹ زره او ۱۶۰ متریک ټنه شکرپاره تولیدوي. دغه ارز د منو ۳۶۷ هکتاره بڼونه د کال پنځه زره او ۱۴۰ متریک ټنه او د انارو ۶۰۰ هکتاره بڼونه د کال پنځه زره او ۷۶۰ متریک ټنه انار تولیدوي. د دغو بڼونو ترڅنګ په دې ولایت کې د انځرو ۴۶۶ هکتاره بڼونه شتون لري، چې د کال درې زره او ۲۴۸ متریک ټنه انځر تولیدوي. دغه راز په دې ولایت کې د انگورو، گرنګیچ، الوچې، الوبخارا، الوبالو، چهار مغز، گیلاس،

شفقالو، زردالو، ناک، امروت، بهي او د یوشمېر نورو مېو بڼونه هم شتون لري. ددې ولایت یوشمېر اوسیدونکي د بڼوالۍ له لارې د ژوند لګښتونه پوره کوي. په دې وروستیو کلونو کې د کرنې وزارت له خوا ددې ولایت بڼوالو ته نوي او عصري بڼونه جوړ شوي دي او ددې ولایت د بڼوالۍ چارې معیاري کېدو لپاره هلې ځلې روانې دي.

کرنه:

ددې ولایت یوشمېر اوسیدونکي په کرکېله بوخت دي غنم، جوار، شولې، وریش، ږدن، می، لوییا، ځمکنۍ بادام «پلی» نخود، زیره هغه نباتات دي، چې په دې ولایت کې کرل کیږي. ددغو نباتاتو ترڅنګ په دې ولایت کې د صنعتي نباتاتو کرکېله هم دود دي ددې ولایت په صنعتي نباتاتو کې گل افتاب پرست، مالوچ «پنبه»، تنباکو، کنجد او زعفران شامل دي.

دغه راز په دې ولایت کې بېلابېل سابه لکه کدو، پالک، ملی، بادرنگ، مرچ، رومي بانجان، گازره، شلغم، نعنا او داسې نور سابه هم کرل کیږي او د تازه مېوو په ډله کې یې بیا هندواڼه، خټکي او داسې نور مشهور دي. په دې ولایت کې ۱۳۵ شني خونې هم شتون لري، چې کابو زره تنه په کې د سبو او ترکاریو په تولید بوخت دي. ددې ولایت عمده صادراتي کرنیز توکي شکرپاره، بادام، انار، انځر، منې، می او لوییا دي.

د ارورگان د کرنې د پراختیا او ددې ولایت د بزگرانو د محصولاتو او عوایدو ډېرولو په پار په دې ولایت کې د اوبولګولو ۴۸۷ کانالونه هم جوړ

شوي دي، چې ۳۷ زره هکتار ځمکه خړوبوي.

مالدارۍ:

د ارورگان ولایت ډېرې اوسیدونکي د مالدارۍ کاروبار کوي، ددې ولایت د څارویو شمېر یو میلیونه او ۵۴ زره او ۸۱۶ ته رسیږي ددې ترڅنګ په دې ولایت کې د چرګانو روزنې ۱۱ فارمونه او د غوا روزنې یو فارم هم شتون لري، چې په دغو برخو کې ددې ولایت د اړتیا وړ توکي برابرېږي. ددې ترڅنګ په دې ولایت کې د شاتو روزنې ۵۵ شخصي او دولتي فارمونه هم جوړ شوي دي.

په ارورگان کې د کب روزنې فارمونه هم د ودې په حال کې ده، په دې ولایت کې د کب روزنې ۴۰ فارمونه د کرنې ریاست له خوا جوړ شوي دي، چې هر یو یې د ۵۰۰ کبانو د ورزني وړتیا لري.

د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت د نورو ولایتو ترڅنګ د ارورگان ولایت بزگرانو، بڼوالو او مالدارانو ته د لازياتو اسانتیاوو برابرولو په پار هلې ځلې کوي او داسې لارې چارې لټوي، چې ورسره د دوي د عواید کچه لوړ شي.

دغه راز په دې ولایت

کې بېلابېل سابه لکه

کدو، پالک، ملی،

بادرنګ، مرچ، رومي

بانجان، گازره، شلغم،

نعنا او داسې نور سابه

هم کرل کیږي او د

تازه مېوو په ډله کې یې

بیا هندواڼه، خټکي او

داسې نور مشهور دي.

په دې ولایت کې ۱۳۵

شني خونې هم شتون

لري، چې کابو زر تنه په

کې د سبو او ترکاریو په

تولید بوخت دي.

د لوگر د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ ریاست چارواکي وايي، چې ددې ولایت د رومي بانجانو محصولات په بې مخینه توګه زیاته شوي ده. د لوگر د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ رییس عبدالله تسلي وايي، چې سرکال د لوگر په یو زر او ۷۶۷ هکتاره ځمکه کې رومي بانجان کرل شوي، چې له دغو کروندو څخه ۶۸ زره او ۲۶ متریک ټنه رومي بانجان تولید شوي دي.

بشاغلي تسلي زیاته کړه، چې تېر کال د دې ولایت په ۴۰۰ هکتاره ځمکه کې رومي بانجان کرل شوي وه، چې له دغو کروندو څخه ۲۱ زره او ۲۰۰ متریک ټنه رومي بانجان تولید شوي وه. د شمېروله مخې سرکال د لوگر ولایت د رومي بانجانو محصولات درې چنده زیاته شوي ده.

د لوگر د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ رییس وویل، چې په دې وروستیو کلونو کې رومي بانجانو کرکېلي ته ددې ولایت د بزگرانو لېوالتیا زیاته شوې ده. د هغه په خبره، د لوگر ولایت اقلیم د رومي بانجانو کرکېلي

ته مناسبه اقلیم ده. عبدالله تسلي وویل: «لوگر یو کرنیز ولایت دي، چې ددې ولایت د ۸۰ سلنه وګړي اقتصاد کرنې او مالدارۍ پورې تړلي ده. په دې وروستیو کلونو کې ددې ولایت د رومي بانجانو کرکېله د پام وړ زیاته شوې ده.» عبدالله تسلي وویل، چې مناسبه اب وهوا، د اصلاح شویو تخمونو وېش او پېژندنه، د نباتي ناروغیو او افتونو کنټرول او د کرنې ریاست له خوا بزگرانو ته لازمي سلا مشورې ورکول په دې ولایت کې د رومي بانجانو د تولیداتو د زیاتوالي مهم لاملونه دي.

د لوگر د کرنې رییس زیاته کړه، ددې ترڅنګ چې ددې ولایت د رومي بانجانو یوشمېر محصولات نورو ولایتونو ته صادريږي، خو بیا هم ددې محصول پلور لپاره مناسب بازار شتون نه لري. د هغه په خبره بزگران خپلو محصولاتو پلور ته مناسب بازار غواړي. د بشاغلي تسلي په خبره د لوگر ولایت کابو ۳۰ سلنه بزگران د رومي بانجانو په کرکېله بوخت دي، خو یاد

لوگر کې

د رومي بانجانو محصولات

په بې مخینه توګه زیاته شوي

مهرداد احمدی

محصول مناسب بازار نه لري او په ټیټه بیه پلورل کیږي. هغه زیاته کړه: «د کرنې ریاست له اړوندو ارګانونو، سوداګرو او مستهلکینو غواړي، چې د رومي بانجانو د پلور او مناسب مارکېټ په برخه کې دې ددې ولایت له بزگرانو سره همکاري وکړي، ترڅو رومي بانجانو کرکېلي ته ددې ولایت د بزگرانو لېوالتیا زیاته او عواید یې هم ډېر شي.»

رومي بانجان له پرمصرفو خوراكي گياوو څخه گڼل کیږي، چې په ډېرو ولایتونو کې یې کرکېله او تولید دود دي، خو د فصل په موسم کې په ډېره ټیټه بیه پلورل کیږي.

په همدې حال کې د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت د احصایې ریاست چارواکي وايي، د «جي‌اې‌اس» له لارې چې کومې څېړنې شوي دي ښيي، چې په وروستیو دوو کلونو کې د رومي بانجانو د کرکېلي سیمې پراخې شوي دي.

د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت د احصایې ریاست امر محمد احسان عمري وايي، چې په

۱۳۹۶ یم کال کې د رومي بانجانو کروندې ۱۶ زره او ۳۱۴ هکتاره ځمکه وه او د تولید کچه یې ۱۶۵ زره او ۸۶۵ متریک ټنو ته رسېدلې وه. په ۱۳۹۷ یم کال کې د هېواد په ۲۴ زره او ۸۹۲ هکتاره ځمکه کې رومي بانجان کرل شوي وه، چې د تولید ټولیزه کچه یې ۲۷۵ زره او ۲۲۲ متریک ټنه وه. بشاغلي عمري وویل، چې د هېواد د رومي بانجانو سېرنی کروندې او د محصولاتو کچه تر دې دمه راټول شوې نه دي.

د دوو کلونو د شمېرو ترمنځ، په ۱۳۹۶ یم کال کې له هر هکتاره ځمکې څخه ۱۰۱۷ متریک ټنه بانجان تولید شوي او په ۱۳۹۷ یم کال کې له هر هکتاره ځمکې څخه ۱۱ متریک ټنه بانجان تولید شوي دي.

رومي بانجان یو ډول ترکاری ده، چې په ټوله نړۍ کې په خوراكي توکو کې ترې ډېره گټه پورته کیږي او داسې هم ویل کیږي، چې رومي بانجان په خپله یو ډول خواړه ده، چې تر ډېره په روغتیايي ډگر کې ترې گټه اخیستل کیږي.

الف تا یا زعفران

پروسیس و بازاریابی زعفران

محمد هاشم اسلمی، مشاور ارشد
انکشاف زعفران در وزارت زراعت
● قسمت هژدهم

تغییر سیستم تاک‌داری دلیل افزایش قابل ملاحظه تولید انگور در پروان

شفیق نوری

مسوولان ریاست زراعت، آبیاری و مالداری ولایت پروان از افزایش حاصلات انگور در پی تغییر سیستم تاک‌داری از شکل سنتی به شکل چپله‌ای و مدرن خبر می‌دهند. عبدالوهاب خیرزاد رییس زراعت پروان، تغییر سیستم تاک‌داری در این ولایت را در افزایش حاصلات موثر می‌داند و می‌گوید، «چپله‌سازی سطح تولید انگور را به راحتی چند برابر می‌سازد، همه‌ی فعالیت‌های زراعتی در سیستم‌های مدرن تاک‌داری می‌توانند تولید را افزایش دهند، با اجرای این طرح نه تنها تولید انگور پروان بدون افزایش ساحه تحت کشت انگور به چند برابر فعلی افزایش می‌یابد، بلکه با رعایت بهداشت تولید، می‌تواند به راحتی این انگور در مارکیت‌های جهانی برتری به دست آورد.»

سیستم چپله‌سازی که توسط ریاست زراعت به دست پروژه‌ها و نهادهای مانند NHLP,ROP,CARD-F HCDP, در ولایت پروان عملی شده است و تا کنون از جمله‌ی ۳۱ هزار ۸۷۰ جریب باغ انگور، ۷۱۰ جریب آن چپله‌سازی دشه است. در هر جریب ۵۰ تا ۱۰۰ درصد نسبت به سیستم سنتی، حاصلات افزایش را نشان می‌دهد.

تقریباً همه‌ی باغداران تحت پوشش این برنامه، از آن رضایت دارند. این در حالی است که میزان تولید انگور در سیستم سنتی در هر هکتار ۱۵ تن است اما با استفاده از سیستم چپله‌ای، این تولید به ۳۰ تن در پروان افزایش یافته است. دهقانان این ولایت نیز از تطبیق این سیستم راضی‌اند و این روش را در

صحی‌سازی و معیاری‌سازی و نیز افزایش حاصلات انگورشان مؤثر می‌پندارند. حاجی قاهر یکت‌ن از تاک‌داران ولسوالی بگرام ولایت پروان می‌گوید، «سیستم چپله‌ای بسیار خوب است، تاک‌ها فعلاً از شکل افتاده به زمین خلاص شده‌اند و بالای پایه‌هایی که از طرف وزارت زراعت برای‌مان داده شده، بلندش کردیم و در تمام بخش‌ها تغییرات آمده است.» او گفت: «ولایت پروان دارای اقلیم مناسب برای کشت و تولید انگور است و می‌توانیم انگور را با استفاده از تکنولوژی عصری با بهترین کمیت و کیفیت تولید کنیم که در این ولایت به مساحت شش هزار و ۳۷۴ هکتار زمین در سال جاری انگور پرورش یافته است و تولید آن ۶۶ هزار و ۹۲۷ مترک تن است. از جمله، ۳۰ درصد این

تولید به کشمش بدل شده و ۷۰ درصد آن به شکل تازه در مارکیت‌های داخلی فروخته می‌شود.

از آن‌جایی که سطح کشت و میزان تولید انگور در پروان، نسبت به دیگر محصولات باغداری چشم‌گیر است و به اشکال مختلف در مارکیت‌های داخلی و خارجی به مصرف می‌رسد، به همین خاطر از نظر اقتصادی یکی از مهم‌ترین محصولات است که می‌تواند محور اساسی صادرات تولید زراعتی دهقانان پروان را تشکیل بدهد.

عاید مجموعی آن در سال، دو میلیارد و ۱۰۳ میلیون و ۴۲۰ هزار افغانی می‌شود که نقش عمده را در امرار معیشت باغداران این ولایت دارد.

کارش ماهه‌ی برنامه‌ی دوم حمایت از اولویت ملی «SNaPP2»:

کار ساخت ۳۱ شبکه‌ی آبیاری ۶۲ درصد پیش رفته است

حشمت‌الله حبیبی

برنامه‌ی دوم حمایت از اولویت ملی SNaPP2 وزارت زراعت، آبیاری و مالداری کار ساخت بیش از ۳۱ شبکه‌ی آبیاری را شش ماه اخیر آغاز کرده است که بیش از ۶۲ درصد، روند ساخت این شبکه‌ها، تکمیل شده است.

در عین حال ۸۵۴ مزرعه‌ی نمایشی علف، حبوبات و غله‌جات و نیز سه باغچه‌ی خانه‌گی برای خانم‌ها ساخته است.

هم‌چنان وزارت زراعت از طریق این برنامه‌ی خود، به هدف حمایت از دهقانان و مالداران، ۲۵۰ ماشین خردکننده‌ی علف برای مالداران، بسته‌های جمع‌آوری «بزمو» یا کشمیر برای ۴۵۰ مالدار، تخم سبزی‌جات برای ۱۲۰ دهقان، ۲۵ تن تخم اصلاح‌شده و کود کیمیایی و ۱۶۰ بسته‌ی شیردوشی برای خانم‌های مالدار توزیع کرده است.

در همین حال توسط این برنامه، زمینه‌ی آموزش برای ۸۶ گروپ تولیدی، ۵۴ گروپ آموزش دهقانان در مزرعه «FFS» شامل زنان و مردان و نیز زمینه‌ی آموزش‌دهی به یک هزار و ۶۵۴ زن و مرد دهقان را فراهم کرده

است هم‌چنان در این بخش، این برنامه زمینه‌های اتصال دهقانان با مراکز آموزشی دهاقین یا «FLRC» را نیز مساعد ساخته است.

علاوه بر این، هم‌آهنگی مشترک در بخش بازاریابی برای نهال‌های قوریه‌جات، ورکشاپ‌های مشارکتی میان دهقانان و تاجران برای انکشاف بازاریابی، ۱۴ روز آموزش دهقان در مزرعه را جهت رشد و ترویج زراعت برای دهقانان راه‌اندازی کرده است.

باید گفت که قرضه‌های کوچک زراعتی و مالداری نیز برای سه هزار و ۴۸۲ مالدار و دهقان، به هدف بهبود زراعت و مالداری مهیا شده است.

هم‌چنان گفتنی است که شبکه‌های آبیاری یاد شده و برنامه‌های حمایتی و آموزشی برای دهقانان، در ولایت‌های کابل، پروان، لوگر، هرات، بلخ، ننگرهار و بغلان ساخته شده است که مفاد چشم‌گیری برای دهقانان و مالداران دارد. برنامه‌ی دوم حمایت از اولویت ملی، به منظور بهبود مصونیت غذایی، افزایش عواید، اشتغال‌زایی و بهبود وضعیت اقتصادی خانواده‌های فقیر روستایی بوده که توسط صندوق بین‌المللی برای انکشاف زراعت IFAD تمویل می‌شود.

تعریف پروسیس

شامل همه‌ی عملیات پس از برداشت گل زعفران است که بر روی زعفران انجام می‌پذیرد تا زعفران تجارتنی و مطابق با سلیقه و نیاز مصرف‌کننده نهایی تولید شود.

مراحل پروسیس زعفران:

- برداشت
- جابه‌جایی و ترابری
- جداسازی کلاله از سایر قسمت‌های گل
- خشک کردن زعفران
- نگهداری زعفران
- دریافت زعفران در کارخانه بسته‌بندی
- نمونه‌برداری و آزمون
- جداسازی و «سورت»
- توزین
- بسته‌بندی
- نمونه‌برداری و آزمون محصول نهایی.

برداشت گل زعفران

برداشت زعفران شامل جمع‌آوری گل و جدا کردن کلاله از سایر قسمت‌های گل است. زمان برداشت گل بسیار مهم است، در اثر فرایند فوتوسنتز، قندها در گیاهان سبز، در طول روز تولید می‌شوند و تولید آن‌ها در بعد از ظهر به بالاترین حد خود می‌رسد و سپس در طول شب، بخشی از قندهای تولید شده، در اثر عمل تنفس مصرف می‌شوند. زعفران به خانواده زنبقیان تعلق دارد و هم‌مانند سایر گیاهان این خانواده، چنان‌که در ساعت ۴:۳۰ دقیقه صبح برداشت شود، به مراتب عمر بیش‌تری نسبت به گل‌های برداشت شده در ساعت هشت صبح دارد. گل‌دهی مزرعه زعفران در یک دوره ۲۰ - ۱۵ روزه صورت می‌گیرد این دوره چند روزه با توجه به شرایط آب و هوایی منطقه و هم‌چنین زمان آبیاری اولیه از اوایل برج عقرب شروع می‌شود و تا اوایل برج قوس ادامه می‌یابد. برداشت گل باید به صورت روزانه و در ساعات اولیه صبح انجام شود چرا که در این زمان درجه حرارت هوا پایین است و گل‌ها به صورت نیمه‌باز یا غنچه هستند تا این که کلاله‌ها در حین انتقال و

جابه‌جایی کم‌تر آسیب ببینند. غنچه‌ها و گل‌های نیمه‌باز، پس از چیدن در سید شروع به باز شدن می‌کنند که بهترین حالت جداسازی کلاله‌ها است.

با تابش اشعه‌ی خورشید و گرم‌شدن هوا گل‌ها شروع به باز شدن می‌کنند. تأخیر در برداشت گل‌های زعفران موجب باز شدن کامل گل‌ها می‌شود، که باعث کاهش محافظت گل‌برگ‌های گل زعفران بر کلاله سرخ رنگ زعفران می‌شود، اشعه خورشید و باد کیفیت رنگ کلاله را کاهش می‌دهد و امکان آلوده‌گی محصول به علت نزدیکی به سطح خاک افزایش می‌یابد. حمل‌ونقل گل برداشت شده به صورت غنچه، آسان‌تر بوده و فضای کم‌تری اشغال می‌کند. کلاله‌ی گل‌هایی که با تأخیر در مزرعه برداشت می‌شوند باید به سرعت جدا شوند.

عمر گل‌ها ۳ تا ۴ روز است و اگر به موقع برداشت نشوند، از بین می‌روند. اگر گل‌ها مدت زیادی در

معرض هوای گرم، باد و نور خورشید قرار گیرند، کیفیت رنگ و عطر آن‌ها کم‌تر شده و از مرغوبیت زعفران کاسته می‌شود. بنا بر این زمان برداشت گل‌ها بسیار مهم است. دوره‌ی گل‌دهی مزرعه زعفران معمولاً ۱۵ تا ۲۵ روز است که مقدار گل‌ها از روز هفتم تا دهم افزایش می‌یابد. زمان برداشت بسته به شرایط اقلیمی و زمان اولین آبیاری متغیر است. جمع‌آوری گل‌ها صبح زود و قبل از طلوع آفتاب و گاهی عصرها انجام می‌شود. با عنایت به کاهش هزینه برداشت گل‌ها معمولاً جمع‌آوری گل‌ها در روزهای اول یک روز در میان و در اوج گل‌دهی هر روز و گاهی دو نوبت (صبح‌ها و عصرها) در روز صورت می‌گیرد.

تاریخچه پرورش کرم پيله در افغانستان

شکرالله وزیری

مردم کشور ما تقریباً از پنجاه سال قبل از میلاد با تار و تیکه‌های ابریشمی آشنایی دارند. در زمان فرمانروایی سلسله کوشانی‌ها تربیت کرم ابریشم از رونق خوبی برخوردار بوده و هم‌چنان یفتلی‌ها در مورد ترویج و پیش‌رفت این صنعت توجه خاص داشتند. تخم کرم ابریشم در زمان ساسانی‌ها وارد هرات گردید و از آن زمان تا اکنون صنعت ابریشم در این منطقه وجود دارد. هر چند تربیت کرم ابریشم در افغانستان سابقه طولانی دارد ولی هنوز از روش‌های قدیمی و عنعنه‌ای استفاده می‌گردد.

در سال ۱۳۳۳ هـ.ش مدیریت پيله‌وری در چوکات وزارت زراعت تشکیل و به خاطر انکشاف فن پيله‌وری ایجاد گردید. استیشن‌های پيله‌وری در منطقه گل‌باغ کابل، تپه تاج بیگل خانه فارم‌های توت ساخته که در آن کرم پيله نسلی را از کشور جاپان آورده و برای تولید تخم تجارتی ۱۲۳ گرامه تحت تربیت قرار داده و شاخچه‌های نسل توت جاپانی و چینی وارد و به توت محلی پیوند نمودند و فارم‌های‌های خرد و بزرگ پيله را احداث کردند.

استیشن‌های پيله‌وری در ولایات هرات، کندز، بغلان، ننگرهار، پکتیا، بدخشان و بلخ اعمار نموده فن پيله‌وری را بهتر و عصری‌تر انکشاف دادند.

فارم پيله‌وری دارالامان در ساحه ۳۵ هکتار زمین آغاز و در سال ۱۳۵۱ به ظرفیت ۲۰۰۰۰ جعبه تخم تجارتی ۱۲ گرامه و ۱۰۰۰ تخته کاغذ تخم مادری نسلی افتتاح گردید.

شعبات مهم این امریت عبارت اند از:

- ۱- دو بلاک تولید نسل تخم پيله تجارتی به ظرفیت ۲۰۰۰۰ جعبه،
- ۲- یک بلاک تولید خالص مادری به ظرفیت ۱۰۰۰ تخته،
- ۳- بلاک سرد خانه کرم پيله در وقت ضرورت،
- ۴- فارم توت که در حدود ۸۰ تا ۹۰ هزار درخت نوع چینی و جاپانی را دارا بود.

پرورش کرم پيله

انتخاب و اعمار محل پرورش کرم‌ها جز مهم پيله‌وری به شمار می‌رود. جهت تنیدن یک جعبه یک اتاق ۳ + ۴ کافی است. اتاق ذخیره برگ باید در جای سایه واقع بوده و تاریک باشد.

سعی شود تا تمام کرم‌ها در یک وقت زنده شوند و هم زمان بخوابند و هم زمان بیدار شوند در غیر آن مشکلات در صحنمندی و نیرومندی کرم‌ها و از طرف دیگر مشکلات زیاد از نگاه حجم کار به پيله‌ور ایجاد

۲۵ سانتی‌گراد و رطوبت نسبی به ۷۵ درصد برسد برای مدت تخمیناً ۱۲ روز گذاشته شده تحت مراقبت جدی قرار می‌گیرد. نظر به نوع کرم پيله و طرز تغذیه آن از ابتدای تغذیه تا تنیدن غوزه ۲۲ تا ۳۰ روز را دربر می‌گیرد.

یک پروانه می‌تواند از ۳۰۰ تا ۸۰۰ دانه تخم تولید نماید. در هر گرام تخم نظر به نوع کرم پيله یک هزار ۵۰۰ تا یک‌هزار و ۷۰۰ تخم موجود است. چه اندازه مقدار تخم پيله نظر به محتوای کرم طرز تغذیه کرم پيله موقع نشو و نمو تخم و نسل‌گیری و غیره می‌تواند متفاوت باشد.

دوران حیات کرم پيله از نگاه بیولوژیکی می‌توان به سه گروپ ذیل تقسیم کرد: - پول والن: این کرم پيله در یک سال، سه تا هشت مرتبه تولید نسل کند، بیش‌تر در کشورهای گرم‌سیر مانند هند، بنگلادیش، اندونزی، تایلند و ... تحت تربیت قرار داده می‌شود.

- بی والن: این کرم در طول سال دو مرتبه تولید نسل می‌کند و کیفیت غوزه آن بهتر از پول والن و خراب‌تر از مونوالن است می‌باشد. منشأ آن چینی و جاپانی بوده که در هوای معتدل و نسبتاً سرد می‌باشد، مانند افغانستان، آسیای میانه، جاپان و ... تحت تربیت و پرورش قرار داده می‌شوند.

- مونوالن: این کرم در طول سال یک مرتبه تولید نسل می‌کند و در کشورهای مختلف که دارای آب و هوای سرد است، تحت تربیت قرار داده می‌شود.

از یک جعبه تخم پيله ۱۲ گرامه به طور اوسط می‌توان در حدود ۱۲ کیلو غوزه خشک ۳۰ تا ۳۵ کیلوگرام غوزه‌ی تر ۳ تا ۵.۳ کیلوگرام ابریشم خالص به دست می‌آید. طول الیاف غوزه نظر به نوع پيله و طرز تربیت آن از ۲۰۰ تا یک هزار و ۴۰۰ متر متفاوت است.

در اکثر جاهای

زمانی که کرم شروع به

تنیدن تار ابریشم می‌کند

چنین تصور می‌شود که

کار پيله‌ور تمام شده است،

این یک اشتباه بزرگ

بوده زیرا کیفیت و حاصل

پيله بسته‌گی به مراقبت و

شرایطی است که کرم‌ها

در اثنای تنیدن از آن

مستفید می‌شوند. هر گاه

تمام شرایط پيله‌وری

به درستی مراعات شود

صرف و صرف موقع تنیدن

مراقبت خوبی صورت

نگیرد در این حال ارزش

پيله ۵۰ تا ۷۰ واحد تقلیل

می‌یابد.

کرم‌های جوان بسیار مؤثر است. قبل از جاروب نمودن کرم‌ها در جعبه‌ها یا صندوق‌های چوبی لازم است تا صندوق‌ها در ظرف ۲۴ ساعت در آب فرو برده شود و در صورت استفاده از جعبه‌های حلبی باید قسمت تختانی جعبه به ضخامت ۲ تا ۳ سانتی متر کاه شالی (پخال شالی) ضد عفونی شده انداخته شود و مقدار آب به آن علاوه شود. در هشت قسمت پخال شالی یک قسمت آب کافی است. این طریقه در مناطق که رطوبت نسبتاً کم باشد بسیار مؤثر است. لازم است تا ۲ الی ۳ دقیقه قبل از هر دفعه تغذیه روپوش صندوق‌ها دور ساخته شود. در این وقفه نیم‌ساعت یک پيله‌ور می‌تواند کرم‌ها تفتیش کند و کرم‌های مرده و ضعیف را دور کند.

انتقال کرم پيله به چوکات پيله

انتقال کرم با دست زمانی که ۱.۳ حصه بدن کرم شفاف مناسب انتقال آن به چوکات پيله می‌باشد. در این وقت، هر کرم با احتیاط کامل ذریعه دست بالای چوکات‌های پيله منتقل می‌گردد که این کار به کارگران زیاد نیاز دارد، خصوصاً این که کرم‌ها اکثراً در ساعات صبح، تا سه بعد از ظهر به پخته‌گی می‌رسند. هر گاه کرم‌ها به وقت معین انتقال داده نشوند در آن صورت کرم‌ها تولید شده پيله با جنسیت ضعیف بار می‌یابند و از طرف دیگر انتقال کرم‌ها قبل از وقت صورت گیرد بعضاً مریض گشته تولید پيله‌های کوچک را مینمایند.

دوران حیات و یا سایکل کرم پيله

دوران حیات یا سایکل کرم پيله مشتمل است از تخم، لاروا، غوزه و پروانه در ابتدا تخم پيله جهت انکوبیشن که درجه حرارت

می‌شود. اساس‌ترین مرحله کرم ابریشم از مرحله جوانی یعنی از سنین اول، دوم و سوم می‌باشد در این مرحله کرم‌ها به سهولت به امراض مبتلا گردیده یا کوتاهی در طرز نوعیت تغذیه، خسارات غیر قابل جبران رونما می‌گردد. اگر در این مرحله مراقبت جدی صورت گیرد در مرحله پخته‌گی یعنی سنین چهارم و پنجم مشکلات عمده رونما نمی‌گردد.

در اکثر جاهای زمانی که کرم شروع به تنیدن تار ابریشم می‌کند چنین تصور می‌شود که کار پيله‌ور تمام شده است، این یک اشتباه بزرگ بوده زیرا کیفیت و حاصل پيله بسته‌گی به مراقبت و شرایطی است که کرم‌ها در اثنای تنیدن از آن مستفید می‌شوند. هر گاه تمام شرایط پيله‌وری به درستی مراعات شود صرف و صرف موقع تنیدن مراقبت خوبی صورت نگیرد در این حال ارزش پيله ۵۰ تا ۷۰ واحد تقلیل می‌یابد.

بعد از ختم تربیت کرم‌ها و جمع‌آوری و انتقال حاصل به مارکیت لازم است تا پيله‌ور یک وقفه کوتاه و استراحت داشته باشد؛ چون پیشه پيله‌وری ایجاب می‌نماید تا یک پيله‌ور مصروف کار بوده و از امور وارسی کند، پس لازم است تا جهت رفع خسته‌گی و احیای مجدد انرژی فیزیکی و روحی حد اقل یک هفته استراحت کند. این موضوع در ممالکی که پنج تا شش بار و حتی بیش‌تر تربیت کرم پيله‌ها تکرار می‌شود حایز اهمیت است.

پرورش کرم‌ها در جعبه

در این طریق از دو نوع جعبه‌های چوبی و حلبی استفاده می‌شود. این طریق برای

Unprecedented Increase of Tomato Production in Logar Province

By: Azizullah Popal

Officials of Logar Agriculture, Irrigation, and Livestock Directorate said that tomato production has increased unprecedentedly in the province.

Abdullah Tasal, provincial agriculture director, said that 1,767 hectares of land was cultivated tomatoes, producing over 68,026 metric tons of tomatoes. Mr. Tasal added that last year 400 hectares of land was cultivated tomatoes and produced 21,200 metric tons of tomatoes.

Figures show that tomato production has over tipped this year.

The provincial agriculture director said that in the recent years, farmers' interest in cultivating tomatoes has increased in the province. According to him, Logar has a favorable climate condition for the cultivation of tomatoes.

Tasal said, "Logar is one of the agricultural provinces with 80 percent of residents' economy is relying on agriculture. In recent years the cultivation and production of tomatoes has increased dramatically

in the province."

Abdullah Tasal said proper climate condition, introduction and distribution of improved seeds, pest control, vegetable diseases control, and tech-

nical consultations to the farmers by the Agriculture Directorate have played an important role in boosting the production of tomatoes.

He added that although some of the province's tomatoes products are exported to other provinces, there is no proper market for the product. According to him, farmers want access to market. Mr. Tasal further stated that some thirty percent of the farmers in the province are engaged in cultivation and production of tomatoes but there is no suitable market for the product and is being sold at low price.

Tasal said, "The Agriculture Directorate calls on the esteemed organizations, traders, owners and benefactors of the province to cooperate with the market and sales of tomatoes to encourage more farmers to cultivate this crop."

Tomato is one of the most widely consumed edible plants cultivated and produced in most provinces. Tomato is abundant in markets today at a very low price.

Meanwhile, officials at the Statistics Directorate of the Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock

(MAIL) say that estimates made by the Geographic Information System (GIS) show over the past two years the areas under cultivation of tomatoes have increased.

Mohammad Ehsan Omari, head of statistics directorate at MAIL, said that the area under tomatoes cultivation reached to 16,314 hectares of land in 2017 (1396 Solar Year), which produced 165,865 metric tons of tomatoes. In 2018 (1397 Solar Year), the area under tomatoes cultivation reached to 24,892 hectares of land, which produced 275,222 metric tons of tomatoes.

Mr. Omari added that the data about the cultivated area and amount of tomatoes production across the country in 2019 (1398 Solar Year) has not been collected yet.

According to the statistics of the last two years, 10,17 metric tons of tomatoes were produced per hectare per year in 2017 (1396 Solar Year) and in 2018 (1397 Solar Year) 11 metric tons of tomatoes were produced per hectare per year.

Tomatoes are widely grown throughout the world. In addition to their edible fruits, they also provide an oil, can be used as insect repellents and have a range of traditional medicinal uses.

□

د بزرگرانو د اړیکو مرکز

گرانو بزرگرانو؛

له ۱۵۰ وړیا شمېرې سره اړیکه ونیسئ او د کرنې له کارپوهانو سره خپلې ستونزې شریکې کړئ، ستاسو د ستونزو هوارولو په پار به ډېر ژر تاسو ته ځواب درکړل شي.

۱۵۰

